
JUVENILE DELINQUENCY – ADOLESCENTS IN THE PRISON ENVIRONMENT

Maria Oprea, Assist. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" West University of Arad

Abstract: Our century presents a range of complex processes, with ample social manifestations, as a reflection of global changes, changes that do not bypass any state, any society and any individual. Astonished by the wave of changes that are sometimes wholly unexpected, human beings often do not identify within themselves the most efficient mechanisms for action and end up manifesting behaviours that are contrary to social norms, breaking the law and entering into the anomic sphere of phenomena. Among the types of social manifestations that can cause profound worry to society are also these phenomena of social deviance that are characteristic of young people, especially adolescents. We are talking mostly about juvenile delinquency, about those behaviours of minors that deviate from the legal norm and are subject to legal sanction under criminal law. These behaviours of adolescents are the result of the failure of primary socialization, ineffective familial education, the absence of affective climate especially in dysfunctional families. Most of the times they are also determined by the schools inability to compensate the educational errors of the family of origin. If we also ad aspects of school dropout, truancy but also a criminal entourage we will discover the favouring factors for delinquent behaviours that lead these minors behind prison bars, deprived of freedom. There must be a joint effort of both family and school as well as of all the responsible parties in the social control sphere in order to diminish these types of behaviours. One argument would be that from the punishable deviant school behaviour such as cheating, truancy, riposte against school authority, against teachers, to juvenile delinquency, there can be just one step and a greater number of students and youngsters that have dropped out of school are to be found in police or judiciary databases.

Starting with these aspects that are manifest in present reality, through quantitative and qualitative analysis, document analysis, the study aims to identify the characteristics of minors with delinquent behaviour, of those who committed criminal acts in Arad county, that are sentenced to imprisonment in Arad Penitentiary, as well as measures for preventing and diminishing the deviant and delinquent phenomena among minors.

Keywords: *socialization, juvenile delinquency, anomic, criminal law, Arad County.*

Introducere

Orientarea spre studiul problematicii sociale, în toată complexitatea sa, a fost o caracteristică a gândirii umane din cele mai vechi timpuri, aria socialului fiind amplu și profund analizată din perspectiva filosofiei, chiar de la începuturile sale. Virtuțile sociale promovate și susținute de către filosofii antici greci surprind prin actualitate: dreptatea, curajul, cumpătarea, dreptatea ca merit, sociabilitatea, ca esență a omului, Platon și Aristotel elaborând chiar modele de organizare statală, cu scopul unei bune funcționări a statului și indivizilor. Demersul anticilor va fi dezvoltat și în epoca modernă, care prezintă o altă viziune asupra tipului de stat, a regimurilor politice, a relației dintre individ și stat, iar Rousseau accentuează asupra necesității respectului legii de către indivizi, corelând libertatea însăși cu respectul față de lege, înțelegând ca rezultat al voinței libere a indivizilor. Liber e cel ce se supune legilor, afirma acesta. În perioada contemporană, valori precum libertatea sau dreptatea, se află în atenția gândirii politice și juridice, au fost elaborate documente cu caracter universal prin care sunt promovate drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Norma morală sau juridică se impune individului, are caracter de obligativitate, este

constrângătoare în raport cu el, este imperativă, condiție a ordinii sociale, fundament al controlului social. În absența respectului legii, societatea devine disfuncțională, se instituie dezordinea socială, apar fenomenele de tip anomic. Orice sistem, ca urmare și societatea ca sistem social, manifestă tendința de restabilire a ordinii sociale și înlăturarea fenomenelor deviate, prin mecanismele sale specifice. Individul este astfel determinat să se supună normei, în caz contrar, se impune sancțiunea, sub diversele sale forme. Cel care explicitează conceptul de anomie, ca abatere de la normă, Durkheim, consideră că fenomenele normale sunt „așa cum trebuie să fie”, iar cele patologice „ar trebui să fie altfel decât sunt”. El afirmă că „nu se poate concepe sau imagina o societate de sfinți, un schit exemplar și perfect”(Durkheim, 1993, p.16). Normele sociale indică ceea ce este greșit, cinstit sau necinstit, stabilind zona de permisibilitate a acțiunii indivizilor sau grupurilor sociale. Devianța reprezintă ansamblul comportamentelor care violează așteptările instituționalizate, acele așteptări care sunt împărtășite sau recunoscute ca legitime în cadrul unui sistem social.

Lucrarea s-a canalizat pe evidențierea condiției sociale și educaționale a minorilor condamnați la pedepse privative de libertate, în penitenciar, pe reliefarea principalilor factori explicativi ai comportamentelor antinormative ale minorilor, care au condus la săvârșirea de către aceștia a unei game largi de abateri de la legea penală.

Metodologia cercetării: Scopul studiului privind minorii din Penitenciarul din Arad este, în primul rând, evidențierea tipurilor dominante de acte infracționale săvârșite de către minori, precum și sublinierea efectelor negative în plan social, psihologic și economic, pe care le implică manifestările infracționale, atât la nivel individual, cât și social.

Obiective: realizarea unei analize privind situația minorilor din penitenciar, identificarea principalilor factori favorizanți ai comportamentelor infracționale ale minorilor, evidențierea rolului major al educației familiale și școlare, în prevenirea și diminuarea angajării minorilor în comportamente de tip infracțional.

Ipotezele cercetării:

- a) Minorii care provin din familii dezorganizate, lipsiți de controlul parental consistent, sunt mai predispuși spre comportamente delincvente;
- b) Minorii aflați în grupuri de similaritate cu potențial infracțional sunt, în mai mare măsură, implicați în fapte cu caracter infracțional;
- c) Minorii care au săvârșit fapte penale au, în general, un nivel de educație extrem de scăzut, sau chiar nu au frecventat cursurile vreunei școli, acumulează absențe nemotivate, abandonează școala sau manifestă comportamente deviate în mediul școlar.

Metode și tehnici de cercetare: Au fost utilizate următoarele metode și tehnici: Cercetare calitativă - interviu semistructurat; Analiza documentelor; Observația; Studiul de caz. Interviuul a fost aplicat unui număr de 25 minori. Baza de date a fost realizată cu sprijinul instituțiilor locale, la sfârșitul anului 2014 și începutul anului 2015.

1. Conceptul de devianță socială, delincvență și delincvență juvenilă: Devianța socială exprimă ansamblul conduitelor dezaprobat social, precum și indivizii marginali, cuprinzând, din perspectivă sociologică, mai multe tipuri de manifestări (Cusson, 1992). Putem defini devianța drept „ansamblul conduitelor pe care membrii unui grup le judecă drept neconforme cu așteptările, normele sau valorile lor și care, în consecință, riscă să trezească din partea lor reprobare și sancțiuni” (idem, p. 439). Delincvența sau criminalitatea exprimă

ansamblul faptelor antisociale incriminate de legea penală, săvârșite într-o anumită perioadă, într-o societate (Berindei, 2006). Ca formă particulară a delincvenței, delincvența juvenilă cuprinde ansamblul infracțiunilor săvârșite într-o anumită perioadă de către minorii dintr-o societate, folosindu-se ca și criteriu de delimitare vârsta celor care au comis infracțiunile.

2. Paradigme sociologice și teorii despre devianță: Există mai multe perspective teoretice cu privire la devianță și delict, astfel, sunt relevante teoriile biologiste, psihologice sau sociologice (Giddens, 2000). Din perspectivă biologică, amintim concepția lui Cesare Lombroso, care arăta faptul că majoritatea criminalilor sunt degenerați biologic sau cu defecte, iar o altă perspectivă care pune accent pe ereditate, considera că arborele genealogic are relevanță asupra comportamentului criminal; ele sunt teorii supuse discreditării, nu pot fi susținute științific. Interpretările psihologice despre delict corelează tipurile de personalitate cu delincvența, psihopații sunt firi retrase, lipsite de emoții, care găsesc plăcere în violența de dragul violenței, dar studiile experimentale nu confirmă aceste observații teoretice. Din perspectivă sociologică, se pornește de la sublinierea faptului că orice delict implică instituțiile sociale, deci explicația acțiunilor delincvente trebuie să ia în considerare normele sociale și contextul social, relația dintre conformism și devianță: teoria etichetantă, care consideră că etichetarea poate conduce la „devianță secundară”, respectiv situația când individul etichetat ca deviant ajunge să accepte eticheta și se consideră ca fiind deviant. Paradigma structural-funcțională consideră că devianța apare ca un eșec al solidarității sociale, reprezintă incapacitatea sau refuzul indivizilor de a se comporta conform cu modelele normative și valorice ale societății. Paradigma interacționismului simbolic presupune că devianța apare ca o definiție socială aplicată acelor indivizi care „satisfăcând cerințele normative ale grupului sau subculturii de care aparțin, contrazic exigențele normative ale altor grupuri”(Rădulescu, 1999, p. 130). Teoria socializării în rolul de deviant, accentuează pe relația dintre socializare, conformitate și devianță. Devianța este o conduită învățată, implicând un ansamblu de mecanisme și procese, conduita deviantă este nepermisă, în conflict cu idealurile societății sau un mod alternativ de exprimare a unor scopuri caracteristice unei subculturi. O altă abordare a devianței face apelul la „cultura sărăciei”, comportamentele delincvente ale tinerilor care provin din mediile defavorizate nu sunt, de fapt, acte deviante, deoarece ele respectă modelele culturale ale clasei lor sociale. Dar, nu există o „subcultură delincventă”, ci „un sistem cultural” care definește clasele defavorizate (Rădulescu, 1999, p. 153). Conform lui Hirschi (1969), delincvența juvenilă decurge din slăbirea legăturii dintre adolescent și societate. Trecerea de la devianță la delincvență sau criminalitate este favorizată de degradarea instanțelor de control social, care conduc la frânarea procesului de socializare. Controlul social apare ca ansamblul „proceselor prin care membrii unui grup se încurajează, unii pe alții, pentru a ține seama de așteptările lor reciproce, și pentru a respecta normele pe care și le fixează” (Ciuchi, 2011, p. 460). Controlul social este o formă de influență care se realizează în și prin intermediul relațiilor interpersonale, aspect mediat de procesul de integrare.

În ce privește personalitatea criminală a minorului, cercetătorii insistă asupra unor caracteristici: egocentrism, vulnerabilitate sau labilitate, agresivitate sau înclinație spre violență, indiferență afectivă. Ca factori individuali de personalitate specifici tânărului delincvent, pot fi considerați (Canepa, 1987, apud Ciuchi, 2011, p. 65): „toleranță scăzută la

frustrare, auto-controlul deficitar, egocentrism, impulsivitate și agresivitate, subestimarea gravității greșelilor și actelor antisociale comise, nedezvoltarea sentimentelor morale, a motivelor superioare de ordin social utile, evitarea efortului voluntar, dorința realizării unei vieți ușoare, fără muncă, opoziție față de normele juridice, morale și respingerea acestora, devalorizarea de sine și aderarea la statutul de delincvent, la un stil de viață indezirabil social, imagine falsă despre lume, despre relațiile interpersonale, despre autonomia și libertatea individuală, concepute de obicei sub semnul agresivității”. Devianța devine delincvență prin „manifestări și etape specifice: 1.fuga de acasă sau vagabondajul; 2.,,integrarea” în bande deviante; 3. încălcarea legii și a normelor comunitare; 4. participarea la fapte criminale etc ”(Ciuchi, 2011, p. 63).

Tipul de familie-problemă, cu rol important în manifestarea devianței copilului, se caracterizează prin curențe educaționale, climat educativ și stiluri educative care favorizează inadaptația socială și au rol negativ asupra procesului de formare a viitorului adult. Dacă adăugăm acestor atitudini și stiluri educative aspecte referitoare la afectivitatea parentală, respectiv, la privarea unor copii de căldura mediului familial, ajungem la un copil „neglijat”, aspect care se revărsă și asupra comportamentului acestuia, care poate manifesta indiferență față de școală, atitudini antisociale, copilul devine instabil afectiv, emotiv, iritabil, se poate instala o agresivitate latentă (idem). Atitudinea școlară inadecvată a unor elevi se manifestă prin indisciplina, rezultate școlare slabe, abandon școlar, aspecte care perturbă procesul de construcție armonioasă a personalității tânărului. În ultimele decenii se discută tot mai mult despre faptul că, alături de alți factori favorizanți ai devianței sociale, se numără și mass-media, prin promovarea, uneori excesivă, a violenței și agresivității.

3. Caracteristici ale minorilor aflați în Penitenciarul Arad: Județul Arad este situat la granița de vest a României, se prezintă ca un județ de mărime medie, cu o populație, conform datelor recensământului populației din anul 2011, de 409.072 locuitori. Județul Arad cuprinde în componența sa 1 municipiu și un număr de 9 orașe: Arad (municipiu), Chișineu Criș, Curtici, Ineu, Lipova, Nădlac, Pâncota, Pecica, Sântana, Sebiș.

Vechiul Cod Penal al României (art. 99) identifică următoarele categorii de minori: minori care nu au împlinit vârsta de 14 ani și nu răspund penal pentru faptele comise, existând o prezumție absolută a lipsei de discernământ; minori care au împlinit vârsta de 14 ani, dar care nu au depășit vârsta de 16 ani, au o răspundere penală numai dacă se dovedește că au săvârșit fapta penală cu discernământ, prezumția este relativă, putându-se dovedi faptul că, la comiterea faptei nu aveau discernământ; minori care au împlinit vârsta de 16 ani și care au răspundere penală.

Există studii care atenționează asupra faptului că o bună parte din tulburările de adaptare în mediul familial sau școlar se exprimă chiar la vârste mici (6-10 ani), copiii fiind etichetați drept gălăgioși, neatenți, preocupați de distracții. În absența intervenției, sprijinului și atenției familiei și școlii, ei pot dezvolta comportamente deviante sau delincvente. Printre infracțiunile frecvente comise de către minori, amintim: tâlhărie, omor, tentativă de omor, lovituri cauzatoare de moarte, viol, furtul din avutul public sau privat. Pentru cei cărora faptele săvârșite nu pot să le asigure supravegherea de către serviciul de probațiune, în condiții de libertate, se adoptă măsura privării de libertate și ajung să execute o pedeapsă privativă de libertate în penitenciar.

La Penitenciarul din Arad, în ultimii ani, respectiv 2009-2014, au fost reținuți un număr de 36 minori, dintre care, o parte a acestora au fost elevi. De remarcat este faptul că vârsta minorilor din penitenciar este de 17 ani, 28 minori (77, 77%) și 16 ani, 8 minori (22, 23%), iar din perspectiva genului, sunt doar 2 cazuri (5, 55%) în care fetele se află în regim închis și 34 de băieți (94, 45%). Analizând situația celor două minore, constatăm că ambele provin din familii cu nivel educațional și material favorabil, dar, ambele se află în spațiul privativ de libertate, pentru săvârșirea unor fapte penale, condamnate de lege, pentru furt calificat și tâlhărie (art. 209, C.P și 211, C.P). Astfel, F.C., 16 ani, ca nivel de școlarizare, abia a finalizat studiile primare, având doar 5 clase, dar, lesne a „reușit” să-și formeze un anturaj cu tentă infracțională, de la anturaj la fapta penală, drumul a fost, se pare, scurt. Declanșarea comportamentului deviant s-a realizat de la vârsta de 12 ani, când minora a început să lipsească frecvent de la cursurile școlare, să sfideze cadrele didactice, să fure bani și obiecte de la colegi, să fugă de acasă pe perioade mari de timp. În ceea ce o privește pe minora M.S., 17 ani, aceasta are un nivel de școlarizare mai ridicat, respectiv 10 clase (fapta penală a fost săvârșită ca elevă), a frecventat un anturaj infracțional, este condamnată la 2, 4 ani de închisoare pentru tâlhărie. În cazul ambelor minore sunt cel puțin două aspecte comune: familii organizate, dar, pe de altă parte, anturaj infracțional. Se poate considera că minorele, sub influența acestui anturaj, au ajuns la abandonarea școlii și la săvârșirea infracțiunilor de care sunt acuzate.

Dacă analizăm situația minorilor aflați în penitenciar, din perspectiva vârstei, aceștia se încadrează la nivelul de 16-17 ani, este perioada adolescenței, cea care implică o adevărată „revoluție” în manifestările comportamental-atitudinale, în procesul de construcție a personalității, se caracterizează prin orientarea prioritară a personalității spre achiziționarea de roluri dobândite și statute sociale legate de câmpul vieții școlare, familiale și din cadrul grupurilor de similaritate, este perioada unei restructurări valorice a personalității, a reconstrucției acesteia pe noi fundamente cultural-educative, conturarea caracteristicilor sale principale. Familia, educația familială, suportul familial și stilul său educativ, alături de școală, devin factori explicativi de prim rang ai succesului sau eșecului adolescentului în procesul de conturare a personalității și de integrare socială normală, în mediul său specific. Ori, în cazul minorilor din penitenciar, factorii socializatori au eșuat în rolul lor de educare, formare și dezvoltare firească a acestor adolescenți.

După mediul de rezidență, un număr de 20 minori (55, 55%) provin din mediul rural și 16 (44, 45%), din cel urban. Dar, faptele cu caracter infracțional s-au realizat, în marea lor majoritate, 23 din 36 (63, 88%), în mediul urban, astfel încât, se confirmă ideea că mediul urban este mult mai favorizant pentru desfășurarea actelor infracționale, minorii din mediul rural se deplasează la oraș, fie la școală, fie la diferite locuri de muncă sau pentru alte tipuri de activități.

Nivelul de educație a minorilor din penitenciar prezintă un tablou reprezentativ pentru un grup de tineri, cu vârste de 16 și 17 ani, care nu se regăsesc, așa după cum ar fi firesc, zi de zi, la școală, în acel mediu în care se promovează cunoașterea, valoarea, comportamentul civilizat, aspecte atât de necesare pentru o dezvoltare armonioasă a personalității tinerilor. Vorbim despre minori care nu au fost deloc la cursuri, 3 minori (8, 35%). Pentru 10 minori, studiile primare au fost mult prea lungi (27, 77%), de fapt, nu este vorba de finalizarea nici

măcar a acestui nivel de școlarizare, pentru faptul că mare parte dintre minori au finalizat, de fapt, doar 2 sau 3 clase, sau au rămas repetenți ani la rând. Așa se vor prezenta și în mediul penitenciar, fiind considerați ca analfabeți, nu știu să scrie și să citească, copii ai secolului XXI! Cei mai mulți minori au studii gimnaziale (52, 77%), care sunt, de fapt, 5, 7 clase, rareori 8 clase. Aici vorbim despre abandon școlar, eșec școlar (repetenție), în condițiile în care, după vârstă, minorii s-ar încadra nivelului liceal. Se înregistrează și câteva situații în care minorii au ajuns să urmeze cursurile liceale, dar, acestea nu au fost finalizate, pentru 4 minori (11, 11%), traiectoria lor școlară a fost frântă din cauza infracțiunilor săvârșite ca elevi (în clasa a 9-a sau a 10-a), ca urmare, au schimbat locul din bancă, cu cel din centrele de detenție sau penitenciar.

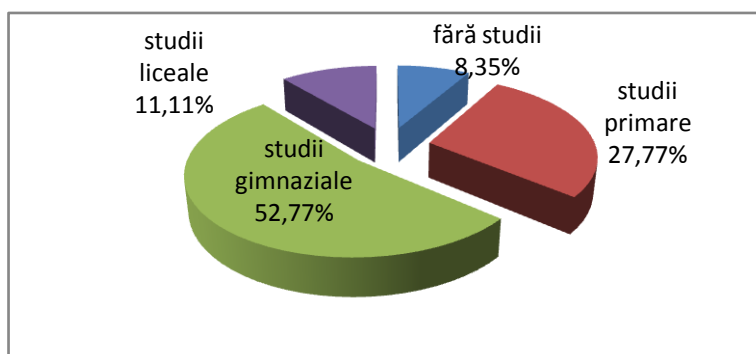

Figura 1. Nivelul de școlarizare a minorilor din penitenciar

Aceste aspecte subliniază, din nou, faptul că educația școlară este cel mai important predictor al unei conduite dezirabile social iar, în absența acesteia, drumul către devianță școlară și delincvență juvenilă este larg deschis.

Din perspectiva tipului de infracțiune săvârșită de către minorii din penitenciar, 19 minori (52, 78%) au fost implicați în infracțiunea de tâlhărie (art. 211, C.P.), 15 minori (41, 67%) au săvârșit fapte de furt calificat (art. 209, C.P.) și au fost 2 cazuri (5,55%) de omor (art. 175, C.P.). În 2 situații s-a decis suspendarea executării pedepsei. Este terifiant să-ți imaginezi copii de 16 ani sau 17 ani, care să fie autori sau complici ai unor fapte de furt calificat sau tâlhărie, dar, mai ales, să fie condamnați pentru crimă. Trebuie să nu fie scăpată din vedere perspectiva că este vorba despre minori, care nu au împlinit nici vârsta majoratului și se află în situația de fi privați de libertate.

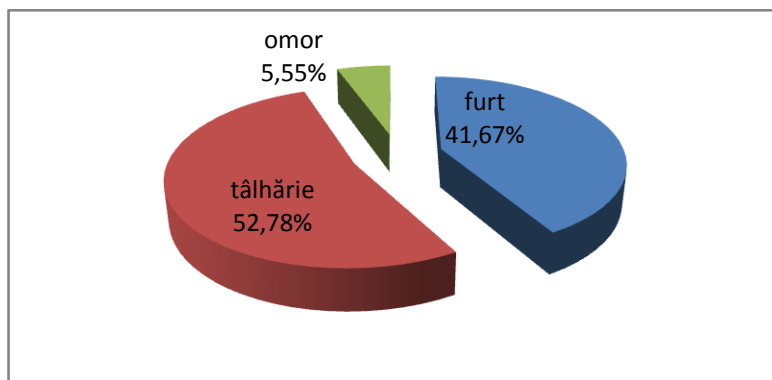

Figura 2. Infracțiunile săvârșite de către minori

Un element cu totul îngrijorător este reprezentat de aspectul că, un număr de 6 minori

(16,67%) din cei 36, care au săvârșit fapte cu caracter penal, se află în situația de a avea antecedente penale. Subliniem acest aspect, în condițiile în care vârsta acestora este de doar 16 sau 17 ani, ca urmare, nici măcar nu au avut suficiente prilejuri de a se manifesta ca adolescenți, în toată diversitatea comportamentală specifică vârstei, ei optând spre o carieră infracțională, indiferent de factorii care au determinat-o. În ceea ce privește istoricul infracțional al familiei de origine, în multe situații, membrii familiei minorilor au antecedente penale sau se aflau și ei în penitenciare, în aceeași perioadă cu minorul.

Situația minorilor din penitenciar, din perspectiva tipului de familie, confirmă, din nefericire, faptul că o familie neorganizată, indiferent de modul în care acest lucru s-a realizat, fie că vorbim despre o familie de tip monoparental rezultată prin deces, divorț sau opțiunea liberă a unei femei de a avea un copil în absența unui partener stabil, fie despre o familie de tip uniune consensuală, aceasta favorizează, în mai mare măsură, o conduită de tip deviant sau delinvent a copilului, în raport cu minorii proveniți din familiile organizate. În proporție de 58,34% din cazurile de minori aflați în penitenciar, familia de origine este dezorganizată, pentru 33,33% dintre aceștia familia este organizată, constituită legal iar, în 8,33% din cazuri, din această perspectivă, nu s-a putut realiza evaluarea condiției familiale.

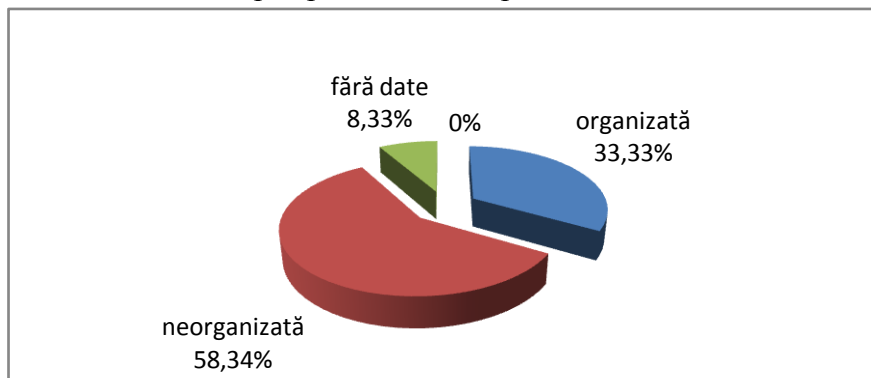

Figura 3. Tipul de familie a minorului

Mai multe studii pun în evidență existența unei corelații între conduitele delincvente și un nivel scăzut al coeziunii familiale (familii „dezangajate”- separate). Delincvența juvenilă poate să apară, în aceste cazuri, ca o tentativă a adolescentului de a-i apropia pe membrii familiei în jurul unei cauze comune sau în ajutorul acordat celui aflat în impas.

Totodată, în procesul de socializare, un rol extrem de important îl are grupul de similaritate sau grupul (grupurile) în care este atras minorul. În ceea ce-i privește pe minorii din penitenciar, în majoritatea situațiilor, anturajul acestora a fost unul de tip infracțional (61, 12%). În cazul lor, relația este directă, respectiv, familie dezorganizată, în cea mai mare parte a cazurilor, lipsa educației școlare, grup infracțional, cu rezultanta: fapte de tip penal și privare de libertate. Pentru 38, 88% dintre minori, nu a fost identificat un astfel de anturaj.

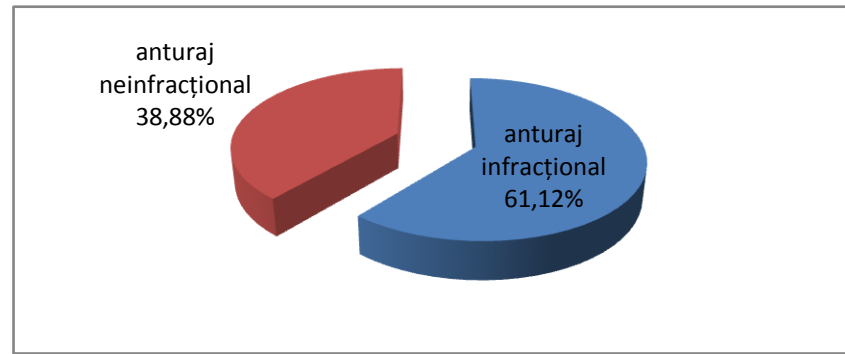

Figura 4. Tipul de anturaj al minorului

Influența grupurilor de similaritate crește în adolescență, când, acestea vor avea o funcție educativă complementară pentru grupurile de adolescenți, mai ales în sfera educației sexuale și, implicit, un rol integrator, întrucât, permițând manifestarea tensiunilor între lumea adultă și cea adolescentină, permit tânărului „rebel” o viață socială, reglată de norme, chiar dacă diferite de cele ale familiei sau ale altor grupuri mai mult sau mai puțin instituționalizate (Segalen 1996). În cazul plasării la nivelul unor astfel de grupuri delincvente, care încalcă normele și valorile sociale, adolescentul va manifesta și acțiuni concordante acestor comportamente antisociale, sancționabile nu doar social, ci și penal. Majoritatea adolescenților aflați în penitenciar sau la centrele de detenție (cele 36 de cazuri) au fost implicați în cadrul unor astfel de grupuri infracționale (61, 12%), ca urmare, faptele penale săvârșite au o explicație solidă, dincolo de problemele pe care minorii respectivi le-au avut sau nu în mediul familiei de origine sau în mediul școlar, potențând, atunci când familia nu a fost suficient de puternică, înclinația spre un comportament deviant sau delincent.

Am putea sintetiza câteva aspecte desprinse din evaluarea minorilor de către specialiștii din sistemul penitenciarului. Astfel, am observat faptul că, din perspectiva comportamentului acestora în mediul nou, al penitenciarului, s-a apreciat, în cea mai mare măsură, ca fiind un comportament foarte bun și bun, minorul își recunoaște fapta și acceptă formal autoritatea. Din perspectiva comunicării și participării la activități, se evidențiază și dificultatea de comunicare și interacțiune în cazul minorilor care nu știu să scrie sau să citească, respectiv, cei care nu au mers deloc la școală sau au urmat 2, 3 clase. Au existat situații în care minorii manifestă un comportament oscilant, dependent de sistemul sancțiune-recompensă, în special în cazurile de ușoară instabilitate emoțională, imaturitate psiho-afectivă, sferă restrânsă de interese și preocupări, motivație extrinsecă. S-a evidențiat și situația unor minori cu curențe chiar în deprinderea normelor elementare de igienă individuală și colectivă, nivel de cunoștințe scăzut în domenii de larg interes, autonomie decizională și capacitate autoproiectivă limitate de necunoașterea drepturilor și obligațiilor fundamentale ale omului, capacitate motrice insuficient cultivate. În general, minorii, în funcție de nivelul de educație școlară, prezintă unele dificultăți de natură cognitivă, o personalitate slab conturată, imaturitate psiho-afectivă, ușor influențabili, cu risc de vulnerabilizare pe fondul deficitului de înțelegere și al vârstei. Pentru unii minori, depunerea în penitenciar a fost un eveniment traumatic, prezentând o ușoară labilitate psiho-afectivă, precum și imaturitate emoțională. Unii dintre minori, în cadrul procesului de consiliere, afirmă consumul ocazional de etnobotanice și cannabis, prezintă risc de vulnerabilizare datorită vârstei și a particularităților

de personalitate, respectiv, a imaturității psiho-afective, o reactivitate crescută în situații percepute ca fiind puternic afectogene (heteroagresivitate). De semnalat, în ceea ce privește menținerea relațiilor cu familia de origine, este faptul că, în general, majoritatea minorilor mențin legătura cu familia, sunt vizitați de către părinți sau frați la penitenciar dar, pentru unii dintre ei, relația cu familia este distantă, fie din cauza faptului că acest aspect a fost specific și înainte de săvârșirea infracțiunii fie, în anumite cazuri, familia de origine nu mai dorește să aibă nicio legătură cu minorul delinvent. De toți acești factori va depinde apoi, în ultimă instanță, resocializarea și reinsertia socială a acestor minori, evitarea recidivei, mai ales atunci când este vorba de minorii care deja au un istoric infracțional, pentru a deveni independenți economic și a-și putea asigura existența viitoare.

Concluzii: Datele și analiza realizată la nivelul segmentului de minori din Penitenciarul Arad, evidențiază o condiție umană indezirabilă, modele de tineri care nu vor putea, poate niciodată, să-și împlinescă cu adevărat sensul unei existențe umane autentice. Marginalizarea socială, riscul inadaptării sociale, odată plecați din mediul privativ de libertate sau de sub supravegherea strictă, eșecul reinsertiei sociale, marcajul social care îi va urmări pentru totdeauna, se constituie în aspecte care trebuie cunoscute de către cei care se află acum în plin proces de formare a personalității și de integrare socială, pentru a evita cu desăvârșire orice astfel de condiție socială.

Minorii din penitenciare prezintă următorul tablou social: familie dezorganizată, în cele mai multe cazuri; nivel redus de școlarizare, determinat de abandonul școlar; anturaj infracțional. Astfel, setul de factori care trebuie să realizeze procesul de socializare, pentru acești minori, a eșuat. Comunitatea, la rândul ei, este tot mai indiferentă și mai tolerantă cu minorii care, în timpul programului școlar, se află în locuri în care nu ar trebui să intre, în jurul școlilor se perindă persoane care sunt dispuse să vândă droguri minorilor. Sunt părinți care fac eforturi să-și susțină material copiii la școală, dar, în preajma unităților de învățământ se află o serie de tentații, în special în mediul urban, accesul la tutun sau alcool, iar minorul alege calea cea mai simplă, în optica sa, aceea de a pleca de la școală. Mediul penitenciarului înseamnă limitarea extremă a libertății, reguli severe, obligativitate, rigurozitate, separarea de familie și de prieteni, dar înseamnă și pecetea negativă de „fost deținut”, o etichetă de care cu dificultate se poate scăpa. Conștientizarea de către minori a oportunităților educaționale pe care societatea modernă le oferă tinerilor, șansa de a dobândi o profesie, de a se educa, de a putea să-și asigure un mod de viață decent, ar trebui să-i țină foarte departe de modelele negative, să înțeleagă faptul că doar educația poate fi salvarea sigură de la o viață risipită.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ :

- Berindei, A.R., 2006, *Criminalitatea juvenilă*, Editura Lumen, Iași
Ciuchi, O., 2011, *Devianță și criminalitate într-o societate în tranziție*, Editura Lumen, Iași
Canepa, G., 1987, „*La personnalite criminelle*”, în *Revue internationale de criminology et de police technique*, no.1
Cusson, M., 1992, *Devianța*, în Boudon, R. (coord.), 1992, *Tratat de sociologie*, Editura Humanitas, București
Durkheim, E., 1993, *Despre sinucidere*, Institutul European, Iași
Giddens, A., 2000, *Sociologie* (traducere), Editura BIC ALL, București
Hirschi, T., 1969, *Causes of delinquency*, Berkeley, University of California Press

Rădulescu, S.M., 1999, *Devianță, criminalitate și patologie socială*, Editura Lumina Lex

Segalen, M., 1981, *Sociologie de la famille*, Paris, Armand Collin.

***Codul Penal al României, 1997

*** Noul Cod Penal, Noul Cod de Procedură Penală, 2014